

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 23CoP/130/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7521205883
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miloš Kolek
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:7521205883.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Miloša Koleka a členov senátu JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej a JUDr. Zuzany Biščákovej vo veci starostlivosti súdu o maloletého G.R. X., nar. XX.X.XXXX, bytom u otca, zastúpeného v konaní kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v M., dieťaťa rodičov: matky Y. X., nar. X.X.XXXX, bytom M. XX, právne zast. JUDr. Martou Šuvadovou, advokátkou, so sídlom AK na Floriánskej 16 v Košiciach a otca C. L. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XX, F., právne zast. JUDr. Kristínou Malou Piovarčiovou, advokátkou, so sídlom AK na Štúrovej 20 v Košiciach, v konaní o návrhu otca na zvýšenie výživného na maloleté dieťa, o odvolaní matky proti rozsudku Mestského súdu Košice č.k. K3-19P/178/2021 - 233 zo dňa 27.9.2023, takto

rozhodol:

- Potvrďuje rozsudok vo výrokoch II., III. a V.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol návrh otca na zvýšenie výživného na maloletého G. za obdobie od 23.09.2021 do 31.01.2022. Zmenil rozsudok Okresného súdu Košice okolie zo dňa 23.01.2019 v časti vyživovacej povinnosti matky voči maloletému G. tak, že zaviazal matku prispievať na výživu maloletého G. za obdobie od 01.02.2022 do 31.08.2022 sumou 130 eur mesačne a od 01.09.2022 do budúcnosti sumou 180 eur mesačne. Vyčísľil dlžné výživné za obdobie od 01.02.2022 do 30.09.2023 na sumu 2250 eur a túto povolil matke splácať v splátkach po 70 eur mesačne spolu s bežným výživným. Zamietol návrh otca na zvýšenie výživného na maloletého G. nad sumu 180 eur mesačne a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Rozsudok odôvodnil tým, že otec maloletého G. doručil súdu dňa 23.09.2021 návrh na zvýšenie výživného na maloletého G. zo strany matky. Žiadal zvýšiť výživné zo sumy 90 eur mesačne na sumu 230 eur mesačne počnúc podaním návrhu. Súd uviedol, že v konaní bolo preukázané, že rodičia maloletého G. hospodárili spoločne v období od podania návrhu do februára 2022, kedy matka maloletého opustila spoločnú domácnosť. Vzhľadom na spoločné hospodárenie rodičov v tomto období súd neurčil matke vyživovaciu povinnosť k maloletému G. a za toto obdobie návrh otca na zvýšenie výživného zamietol. Súd zvýšil vyživovaciu povinnosť matke od jej odchodu zo spoločnej domácnosti od februára 2022 do budúcnosti.

2. Uviedol ďalej, že „Matka je od 1.4.2023 poberateľkou výsluhového dôchodku vo výške 924 EUR mesačne, iný príjem nemá. U posledného zamestnávateľa dosahovala príjem vo výške približne 1.491 EUR mesačne. Na pojednávaní uviedla, že dôvodom jej odchodu do výsluhového dôchodku bol jej nepriaznivý zdravotný stav, následne uviedla, že jej zdravotný stav bol pre jej prácu vyhovujúci a dôvodom jej odchodu z práce bola možnosť ísť bývať do rodinného domu v M., obci vzdialenej od miesta práce približne 50 km, čím by mala sťaženú možnosť cestovať za prácou a súčasne zabezpečovať

starostlivosť o maloletého syna Z., ktorý je v predškolskom veku. Matka súdu nepredložila také vyjadrenie lekára, ktoré by preukázalo jej vyjadrenie, že jej zdravotný stav jej neumožňuje pokračovať vo výkone doterajšieho zamestnania. Ani súdu neuviedla, či sa plánuje v budúcnosti nejako zamestnať ináč, prípadne bližšie k miestu bydliska. Rozsah vyživovacej povinnosti povinného rodiča, v tomto prípade matky, nemožno určovať podľa jej posledného príjmu, bez toho, že by sa prihliadalo na jej celkové schopnosti. Súd musí skúmať, či povinná neopustila zamestnanie pre ňu výhodné a poskytujúce jej väčší príjem bezdôvodne. V prípade zmeny príjmu povinnej osoby je potrebné skúmať, či k takejto zmene došlo z dôležitého dôvodu. Ak povinná osoba zmenila alebo opustila zamestnanie s vyšším príjmom, z vlastnej iniciatívy, či vlastným zavinením, treba posudzovať schopnosti a možnosti povinnej osoby podľa príjmu pred zmenou resp. stratou zamestnania. Súd je preto názoru, že matka maloletého ako povinný rodič svojím konaním, ktorým odišla zo zamestnania vlastným rozhodnutím, konala spôsobom uvedeným v § 75 ods.1 Zákona o rodine, keď sa bez dôležitého dôvodu vzdala výhodnejšieho zamestnania, zárobku alebo majetkového prospechu.

Súd pri určení zvýšeného výživného na maloletého G. preto vychádzal z príjmových možností a schopností matky podľa príjmu u jej posledného zamestnávateľa. Určil výživné za obdobie, kedy maloletý G. ešte navštevoval základnú školu, t.j. do 31.8.2022 vo výške 130 EUR mesačne, a od jeho nástupu na strednú školu vo výške 180 EUR mesačne, ktoré sumy považuje súd za primerané odôvodneným potrebám maloletého, podľa jeho veku, zdravotného stavu, školských potrieb či voľnočasových záujmov a podľa príjmových schopností a možností matky. Pri určení zvýšeného výživného súd prihliadol aj na to, že matka už aktuálne nemá vyživovaciu povinnosť k plnoletému synovi Y., ale má vyživovaciu povinnosť k maloletému synovi Z., o ktorého sa stará ako samoživiteľka, ktorý je ešte v predškolskom veku.“

3. Súd zamietol návrh otca na zvýšenie výživného nad sumu 180 eur mesačne, nakoľko sumu 180 eur mesačne považuje za primeranú odôvodneným potrebám maloletého G., ako aj schopnostiam matky. Súd prvej inštancie odôvodnil vzniknuté dlžné výživné a to, že umožnil matke zaplatiť ho v splátkach, pričom prihliadol na to, že matka ako samoživiteľka maloletého dieťaťa má iba jeden príjem, navrhla sama dlh uhradiť v splátkach a otec s týmto súhlasil. Súd uviedol, že právna zástupkyňa matky navrhla neurčovať, resp. nezvyšovať vyživovaciu povinnosť matky až do právoplatného skončenia exekúcie, súd však vykonaným dokazovaním zistil, že nezákonne držané finančné prostriedky boli matke vrátené. Súd ďalej uviedol, že právna zástupkyňa matky poukázala na nevhodné sa správanie maloletého G. ako argument neurčenie, resp. nezvýšenia výživného. Súd uviedol, že pre rozpor s dobrými mravmi výživné nemožno priznať iba v prípade plnoletého dieťaťa. V danom prípade sa jedná o dieťa vo veku 17 rokov, teda o maloleté dieťa, pričom v civilnom mimosporovom konaní neexistuje terminológia „vek blízky dospelosti“, a preto súd neskúmal správanie sa maloletého G., či by napĺňalo kritérium rozporu s dobrými mravmi. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 52 CMP.

4. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie matka, a to proti výrokom II. a III. rozhodnutia a súvisiacemu výroku V. o trovách konania. Matka uviedla, že výroky II. a III. považuje za nespravodlivé, nepreskúmateľné a nezákonné, keďže rozhodnutie súdu prvej inštancie nezohľadňuje fakty, ktoré vyšli najavo v priebehu konania. Matka v priebehu celého konania prezentovala a súd si tieto tvrdenia overoval, že rodičia obnovili počnúc od marca 2019 spoločnú domácnosť a po vzájomnej dohode rodičov matka prestala realizovať bezhotovostné prevody a potreby maloletého G. boli riadne zabezpečené priamo samotnou matkou. Vzhľadom na extrémne zhoršenie vzájomných vzťahov začala matka počnúc od decembra 2021 znova uhrádzať výživné 50 eur mesačne. Iba tieto skutočnosti súd zohľadnil, keď zamietol návrh otca na zvýšenie výživného za obdobie do januára 2022. Ďalšie skutočnosti súd ponechal bez povšimnutia, a to najmä to, že matka do domácnosti odovzdala všetky svoje úspory v sume 30 000 eur, že matka zabezpečila zo svojho nielen nové vybavenie izby maloletého G., ale aj uhrádzala náklady so splácaním pôžičky za rodinný dom, ktorý bol v jej výlučnom vlastníctve a ktorý rodinný dom bezodplatne užíval otec a maloletý G.. Vlastníctvo jednej polovice rodinného domu bolo prevedené darom na otca maloletého G. a následne z otca na syna Y., pričom na Mestskom súde v Košiciach sa matka súdnou cestou domáha neplatnosti darovacej zmluvy a vrátenia daru. Nič to však nemení na tom, že celý rodinný dom doposiaľ bezodplatne užívajú otec, maloletý G. a jeho brat. Matka považuje za nespravodlivé, že súd neprihliadol pri zvýšení výživného na skutočnosť, že matka zabezpečila maloletému G. bývanie v rodinnom dome, ktorý je v jej vlastníctve a nežiadala od otca nikdy žiaden nájom. V konaní bolo preukázané, že voči matke bola otcom navrhovateľa vedená exekúcia a vymáhané boli prostriedky, ktoré maloletému G. nepatria. Po tom, ako sa otec dozvedel, že exekúcia sa začala na základe neplatného a neúčinného exekučného titulu, túto nezobral späť,

ale zastaveniu konania sa ešte bránil. V konaní bolo preukázané, že maloletý G. so v celosti osvojil správanie sa svojho otca a matka bola nútená čeliť správaniu sa a vzťahom, ktoré úplne popierajú akékoľvek zásady slušného správania. Bola nútená čeliť psychickým a fyzickým atakom až týraním, vulgarizmom a stolkingu, zásahom do jej súkromia. Aj keď je G. posudzovaný ako maloletý, reálne je vo veku 17 rokov, takže už by mal mať osvojené, aké chovanie voči inej osobe, vrátane matky prekračuje medze slušnosti. Uvedená exekúcia spolu s neadekvátnym správaním sa k matke mala za následok vysťahovanie sa matky z jej vlastného rodinného domu. V januári 2022 sa matka ocitla v situácii, keď nemala žiadne zázemie a ocitla sa v zariadení núdzového bývania bez finančných prostriedkov, odkázaná na pomoc tretích osôb. Bola zaťažovaná dvoma nezákonnými exekúciami, mala odstavené účty a po stiahnutí neoprávnených platieb mala na účte debetný stav - 5 050 eur. I keď exekúcie boli po jednom roku zastavené, sankčné postihy v banke matke zostali. V rozhodnom období matka zavinením otca s maloletým Z. minimálne do zastavenia exekúcie, do 07.02.2023, vyslovene živorila a otec dieťaťa, ktorý ju žaluje o zvýšenie výživného, bral úžitky z finančných prostriedkov poskytnutých otcovi matkou. Poukázala ďalej na to, že výdavky na maloletého G. otec v súdnom konaní špecifikoval v sume cca 90 eur mesačne, a teda po finančnej stránke nepreukázal žiadnu dôvodnosť navýšenia sumy výživného. Z odôvodnenia rozsudku nie je zrejmé, ako súd posudzoval všetky vyššie uvedené a podstatné skutočnosti. Z rozhodnutia nevyplýva, ako sa súd vysporiadal s tým, že do 07.02.2023, do zastavenia nezákonnej exekúcie, musela matka aj s Z. znášať a preukázateľne sa vyrovnávať s chudobou. Napriek tomu, že v súdnom konaní bolo preukázané, že matka nemá vyriešenú bytovú otázku, keď príčinou otca prišla o výlučné vlastníctvo rodinného domu a rodinný dom bezodplatne užíva dlhé roky otec a deti, napriek tomu, že pre pretrvávajúce zdravotné problémy bola zaradená na prácu v teréne bez ohraničenia pracovnej doby ako samoživiteľka a je jediná kto zabezpečuje výchovu a starostlivosť o maloletého Z., nevedela v takejto pracovnej dobe starostlivosť o dieťa zabezpečiť, napriek tomu súd dospel k záveru, že matka sa dobrovoľne vzdala dosahovaného príjmu a neprihliadol na v súčasnosti skutočne dosahovaný príjem matky titulom výsluhového dôchodku v sume 924,87 eur. Prečo súd k tomu dospel, nie je z rozsudku vyvoditeľné, čo činí rozsudok nepreskúmateľným. Matka považuje rozsudok za nespravodlivý nielen voči nej, ale aj voči maloletému Z., keďže napríklad vo vzťahu k zabezpečeniu bývania jej dvaja synovia pochádzajúci z bývalého manželstva o toto právo núdzu nikdy vďaka matke nemali, jej syn Z. také šťastie nemal a nemá, keďže príčinou otca bola matka odkázaná na krátkodobé prenájmy alebo azylové domy a v dôsledku nezákonnej exekúcie živorila aj ona aj maloletý Z.. Matka navrhuje, aby odvolací súd zobral do úvahy argumenty uvádzané v odvolaní, zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že pri rozhodovaní o výživnom bude vychádzať z preukázaných potrieb a skutočných výdavkov maloletého G. vo výške 90 eur mesačne, zvýšenie výživného sa uskutoční až od 07.02.2023 do budúca, v dlžnom výživnom zohľadní skutočnosti týkajúce sa zakúpenia, vybavenia izby, skutočnosti splatenia akontácie pre osobné motorové vozidlo a skutočnosti týkajúce sa zabezpečenia bývania zo strany matky v rodinnom dome v jej vlastníctve a dlžné výživné súd jej umožní splácať v splátkach po 70 mesačne.

5. Vo vyjadrení k odvolaniu otec navrhol rozsudok potvrdiť. Poukázal na to, že na základe neaktivity matky nebolo vo vzťahu k maloletému Z. určená osoba otca. Je nepochybné, že matka sa vzdala bez dôležitého dôvodu zamestnania. Poberá výsluhový dôchodok necelých 1 000 eur mesačne, bolo jej vyplatené odchodné necelých 15 000 eur. Matka má možnosť sa zamestnať ako skoro všetci výsluhoví dôchodcovia v najproduktívnejšom veku. Poukázal na to, že matka disponuje úsporami a nie je pravdivé, že úspory minula na domácnosť otca a detí. Zdržiavanie sa v zariadení núdzového bývania bolo len účelovým krokom matky. Aj na pojednávaní 02.11.2022 sa vyjadrila, že cestuje MHD, čo ju stojí 120 eur mesačne a súd ju upozornil na to, že si môže zaobstaráť mesačný lístok za 25 eur mesačne. Človek, ktorý žije v chudobe, ako tvrdí matka, nevynakladá na MHD v M. 120 eur mesačne. Uviedol, že G. mesačné náklady sú v sume cca 220 eur a má aj ďalšie výdavky súvisiace so záľubami, školskými akciami a podobne.

6. Kolízny opatrovník navrhol rozsudok potvrdiť.

7. Odvolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie mu predchádzalo, a zistil, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch je vecne správne. Súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a správne vo veci rozhodol. Odvolací súd sa s jeho rozhodnutím stotožňuje. Je nepochybné, že matka má vyživovaciu povinnosť k mal. G., v konaní bol správne zistený príjem matky a správne bolo určené výživné.

8. Aj keď v konaní bolo preukázané, že matka do domácnosti otca odovzdala vyššiu sumu finančných prostriedkov, nemôže byť toto plnenie považované za plnenie výživného do budúca vo vzťahu k maloletému dieťaťu. V konaní nebolo preukázané, že toto plnenie bolo mienené ako výživné na maloletého syna. Pokiaľ matka tieto plnenia realizovala vo vzťahu k otcovi, nemôžu byť zohľadnené pri určovaní vyživovacej povinnosti k maloletému G.. Darovanie domu, ktorý tiež matka uvádza, matka rieši podaním návrhu na neplatnosť darovacej zmluvy a vrátenie daru. Správne teda súd prvej inštancie neprihliadol na tieto plnenia a zvýšil vyživovaciu povinnosť matky voči maloletému G. od 01.02.2022, pričom zohľadnil aj to, že dovtedy si matka svoju vyživovaciu povinnosť splnila, keďže viedla s otcom maloletého G. spoločnú domácnosť. Nie je pravda, že výdavky na maloletého G. sú len v sume 90 eur mesačne, a teda nie je dôvodné zvýšenie výživného. Už len zo všeobecných vedomostí, ktoré súd má, výdavky na dieťa vo veku maloletého G. nemôžu byť vo výške 90 eur mesačne. Súd prvej inštancie správne prihliadol na príjem matky a zvýšil výživné na sumu 130, resp. 180 eur mesačne.

9. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení správne vysporiadal s tým, že aj v prípade konania maloletého G. v rozpore s dobrými mravmi vo vzťahu k matke, toto nemôže byť dôvodom na nepriznanie alebo nezvýšenie výživného z dôvodu rozporu s dobrými mravmi, pretože takýto postup vo vzťahu k maloletým deťom neprichádza do úvahy.

10. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil aj dokazovanie vo vzťahu k potenciálnemu príjmu matky. V konaní naozaj nebolo preukázané, že matka musela ukončiť svoje zamestnanie, a preto súd pri určení výživného správne vychádzal nie zo sumy výsluhového dôchodku, ale z príjmu, ktorý dosahovala matka predtým. Matka je v produktívnom veku, môže si príjem z výsluhového dôchodku zvýšiť. Aj reálny príjem matky je dostatočný na platenie takéhoto výživného vo vzťahu k maloletému G., aj pri zohľadnení vyživovacej povinnosti matky voči mal. Z..

11. To, že životná úroveň mal. Z. je nižšia ako úroveň mal. G., súvisí aj s tým, že mal. Z. nemá určeného otca. Nečinnosť matky v otázke určenia otcovstva voči mal. Z. nemôže mať vplyv na určenie výživného mal. G. (mal. G. z toho dôvodu nemôže byť určené nižšie výživné).

12. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok v napadnutých výrokoch a súvisiacom výroku o trovách konania potvrdil postupom podľa § 2 ods. 1 CMP v spojení s § 387 ods. 1 CSP.

13. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CMP. Ustanovenie § 52 CMP je všeobecným pravidlom rozhodovania o trovách konania v konaniach vedených podľa ustanovení CMP. Ak CMP ustanovuje inak (napr. v ustanoveniach § 53 - 55), možno sa od tohto všeobecného pravidla odchýliť. V danom prípade nie sú dané dôvody na rozhodnutie podľa iných ustanovení CMP.

14. Rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).